

RESUMS / ABSTRACTS

La tradició clàssica a l'edat mitjana als països de parla catalana

Pere J. Quetglas, Universitat de Barcelona.

RESUM

Dins dels límits de l'Edat Mitjana en sentit estricte sobta i molt l'escassetat de testimonis de la pervivència clàssica en els textos llatins escrits a Catalunya. El fet és més paradoxal si es té en compte l'existència d'autors que dominen bé el llatí i també les tècniques mètriques i literàries. En aquest article es ressegueixen els testimonis existents i s'intenta esbrinar les causes d'aquesta paradoxa.

PARAULES CLAU

Llatí medieval - tradició clàssica - Catalunya

The classical tradition in the Middle Ages in the Catalan-speaking countries

ABSTRACT

Within the boundaries of the Middle Ages in the strict sense of the word, the scarcity of evidence on the survival of the classical tradition in the Latin texts written in Catalonia is quite surprising. This fact is all the more paradoxical because we know that there were authors with a good command of Latin and of the metrical and literary techniques. This article reviews the extant evidence and tries to investigate the causes of such paradox.

KEYWORDS

Mediaeval Latin - Classical Tradition - Catalonia

Homeristes a Barcelona. Tres apunts sobre una història encara per escriure

Jaume Pòrtulas, Universitat de Barcelona

RESUM

La història de la filologia grega en les institucions de cultura superior barcelonines (Universitat, Acadèmia de Bones Lletres, Seminari) encara està, en bona part, per escriure. Aquest article, que pretén ésser només una aproximació preliminar a aquesta història, es focalitza en tres moments que han semblat especialment significatius: els anys d'ensenyament a Barcelona del valencià Pere Joan Nunyes (*circa* 1525-1602); un discurs d'aparat a l'Acadèmia de Bones Lletres (1793), amb ressonàncies de la *Querelle des Anciens et des Modernes* (1793); determinats ecos de la Qüestió Homèrica en alguns manuals universitaris del Segle XIX i també en l'obra del gran romanista Manuel Milà i Fontanals (1818-1884).

PARAULES CLAU

Història de la Filologia Grega - Cultura catalana - Pere Joan Nunyes - Querelle - Qüestió homèrica - Manuel Milà i Fontanals

Homeric scholars in Barcelona. Three notes for a history not yet written

ABSTRACT

The history of Greek Scholarship in Barcelona's cultural institutions (University, Academy of Belles Lettres, Seminary) is still largely unwritten. This article, which is only a preliminary approach to the subject, focuses on three moments which seem especially relevant: the years in which the Valentian Pere Joan Nunyes (*circa* 1525-1602) taught in Barcelona; a speech given in the Acadèmia de Bones Lletres which betrays the influence of the *Querelle des Anciens et des Modernes* (1793); and certain echoes of the Homeric Question in some 19th century university textbooks and in the work of the great scholar Manuel Milà i Fontanals (1818-1884).

KEYWORDS

History of Greek Philology - Catalan Culture - Pere Joan Nunyes - Querelle - Homeric Question - Manuel Milà i Fontanals

Els estudis clàssics a les illes en el segle XIX

Maria del Carme Bosch, Universitat de les Illes Balears

RESUM

Es tracta d'una visió de l'ensenyament dels clàssics greco-l·latins en el segle XIX dins la Universitat Literària de Mallorca, l'Institut Balear i el Col·legi dels jesuïtes. Es fa referència als docents i als mètodes emprats, tot al·ludint a alguns mestres i

alumnes notables. Es dona la llista dels manuals didàctics, gramàtiques i diccionaris editats a les Illes a l'època estudiada i es fa una descripció dels traductors i creadors principals, els quals representen el fruit assolit dels estudis esmentats.

PARAULES CLAU

Ensenyament - Clàssics grecs i llatins - Illes Balears - Segle XIX

Classical studies in the Balearic Islands in the 19th century

ABSTRACT

The purpose of this article is to offer an overall view of teaching Greek and Latin classics during XIX century inside the Majorcan Literary University with Jesuit College and the Balearic Institute. It makes reference to the teaching staff and the methods used alluding to some of the most remarkable teachers and students. It gives also the list of the didactic manuals, grammars and dictionaries edited in the Islands and it makes a description of the principal translators and authors who represent the outcome obtained from the studies mentioned before.

KEYWORDS

Teaching - Greek and Latin classics - Balearic Islands - 19th century.

Els estudis clàssics al País Valencià: un apropament socioliterari

Josep Lluís Martos, Universitat d'Alacant

RESUM

Aquest treball ofereix una panoràmica de la presència que han tingut els estudis clàssics al País Valencià des de finals del segle XIV fins a la Il·lustració. Per l'abast d'un objectiu tan ambiciós com aquest, exigit per les circumstàncies commemoratives que el generen, vaig considerar que l'apropament més adequat havia de ser de caràcter socioliterari, extraent de les dades concretes sobre els estudis de cultura clàssica el seu ressò en la cultura valenciana d'aquest arc temporal. Per a l'edat mitjana, s'hi analitza, fonamentalment, el procés traductològic de caràcter cancelleresc i religiós, així com el fenomen literari que va significar el mestre en teologia Joan Roís de Corella. S'hi observa la consolidació d'un Estudi General a València a les acaballes del segle XV. S'hi repassen els orígens de l'humanisme valencià del XVI, lligat a la universitat i al mecenatge d'alguns nobles. Finalment, l'estudi dels clàssics dels segles posteriors es veu a través de la pràctica de Manuel Martí Zaragoza i de Gregori Mayans i Siscar, aquest darrer pioner en la creació de la història de l'humanisme hispànic.

PARAULES CLAU

València - Universitat - Humanisme - Traducció - Classicisme.

Classical studies in Valencia: a socio-literary approach

ABSTRACT

This article offers a general view of the presence that Classical Studies have had in València (País Valencià) from the end of the 14th century to the Illustration. To such an ambitious end, required by its commemorative occasion, the most adequate approach is socio-literary. Thus the article extracts from the specific data about the studies of classical culture the repercussion that they have had in Valencian culture within that temporal compass, from the mediaeval translations to the apparition of such a literary phenomenon as Joan Roís de Corella, to the consolidation of a Studium Generale in València by the end of the 15th cent., and to the origins of the Valencian Humanism in the 16th. The following developments are seen through the work of the 17th-18th cent. Humanists Manuel Martí Zaragoza and Gregori Mayans i Siscar.

KEYWORDS

València - University - Humanism - Translation - Classicism

El llatí a Catalunya al segle xviii

Alejandro Coroleu, Universitat de Nottingham

RESUM

El propòsit d'aquest article és doble. El gruix del meu treball va dedicat a la difusió dels autors clàssics llatins en l'àmbit de l'ensenyament a la Catalunya del Setcents. Les pàgines finals del meu assaig presenten unes observacions sobre el poema anònim *Barcino a Carolo III, Hispaniarum rege, feliciter propugnata* (Barcelona 1708), que em serveixen per examinar l'ús del llatí com a llengua de propaganda política a la Catalunya de l'època.

PARAULES CLAU

Literatura llatina - Segle xviii - Ensenyament - Poesia èpica - Guerra de Successió

Latin in Catalonia in the 19th century

ABSTRACT

The purpose of this article is twofold. The bulk of my essay aims at documenting the vast corpus of editions of Latin classics published in eighteenth-century Catalonia, and to relate it to the educational system of the time. In the final pages of my work I examine the anonymous poem *Barcino a Carolo III, Hispaniarum rege, feliciter propugnata* (Barcelona 1708) as proof of the important role played by Latin as the language of political propaganda in the early eighteenth century.

KEYWORDS

Latin Literature - 17th Century - Teaching - Epic Poetry - War of Succession

Els estudis de bizantí a Catalunya

Ernest Marcos Hierro, Universitat de Barcelona

RESUM

Els estudis de bizantinologia a Catalunya tenen com a tema preferent, però no pas únic, les relacions polítiques, cultures i comercials de l'Imperi bizantí amb els monarques i súbdits de la Corona d'Aragó. Després dels precedents literaris medievals de cronistes com Ramon Muntaner i novel·listes com Joanot Martorell i de l'historiador del segle XVII Francesc de Montcada, s'inicien modernament amb Antoni Rubió i Lluch, l'historiador de la Grècia catalana del segle XIV. Els centres de conreu d'aquests estudis han estat l'IEC, la Universitat de Barcelona i la secció barcelonina del CSIC, però la majoria d'especialistes s'han format a l'estranger.

PARAULES CLAU

Bizantinologia - Historiografia - Filologia bizantina - Teologia ortodoxa - Història de la cultura catalana

Byzantine studies in Catalonia

ABSTRACT

Byzantine studies in Catalonia have as a preferential (though not only) subject the political, cultural and commercial relations of the Byzantine Empire with the monarchs and subjects of the Crown of Aragon. After the mediaeval literary precedents of chroniclers like Ramon Muntaner and novelists like Joanot Martorell and the historian of the 17th century Francesc de Montcada, they start with Antoni Rubió i Lluch, the historian of the Catalan Greece of the 14th century. The centres of these studies have been the Institut d'Estudis Catalans, the University of Barcelona and the Barcelona section of the CSIC, but most of the specialists have been educated abroad.

KEYWORDS

Byzantinology - Historiography - Byzantine Philology - Orthodox Theology - History of Catalan Culture

Els estudis de grec modern

Rubén J. Montañés, Universitat Jaume I, Castelló de la Plana

RESUM

Les següents pàgines suposen un breu acostament a l'interès que el grec modern i la seva literatura han suscitat a les terres de parla catalana al llarg dels segles XIX i XX, i fins a l'actualitat. Hom no considera aquí tots els treballs que s'hi han dedicat, sinó només aquells que han estat realitzats des d'una visió catalana i que han tingut una plasmació en català. Se centra, doncs, preferentment a les traduccions —que quasi en tots els casos, s'acompanyen d'acurats estudis introductoris—, tot plantejant-se quines són les obres traduïdes i per què; i com això coexisteix amb una minvada presència del grec modern i la seva literatura a les universitats dels Països Catalans, que només recentment ha començat a augmentar o a consolidar-se.

PARAULES CLAU

Grec Modern - Català - Traduccions - Universitat

The studies of Modern Greek

ABSTRACT

The following pages attempt a brief approach to the interest that Modern Greek and literature written in this language have aroused in the lands where Catalan is spoken along the 19th and 20th centuries, and until nowadays. Not all the works devoted to this matter are considered here, but only those that have developed from a Catalan view and that have been materialized in Catalan. So, this paper focuses mainly in the translations — that almost in all cases, are accompanied by accurate introductory studies — while considering which works have been translated and why; and how this coexists with a diminished presence of Modern Greek and its literature at the universities of the Catalan Countries, a situation that only recently has started to be redressed.

KEYWORDS

Modern Greek - Catalan - Translations - University

Aesch. Suppl. 40 ss.

Vittorio Citti, Università di Trento

RESUM

L'autor proposa mantenir el text a Aesch. Suppl. 40 ἐπικεκλωμένοι, 60 τις ἀκούων, 71 Νειλοθερῆ, i acceptar les conjectures següents: 43 ἀνθονομούσας Porson, 52 τάδε νῦν ἐπιδείξω Miralles, 53 γαιονόμοις δ' Hermann.

PARAULES CLAU

Letteratura greca - Teatro greco - Eschilo - Critica testuale

Aesch, Suppl. 40 ss.

ABSTRACT

The Author proposes to keep the text in Aesch. Suppl. 40 ἐπικεκλωμένοι, 60 τις ἀκούων, 71 Νειλοθερῆ, and to accept the following conjectures: 43 ἀνθονομούσας Porson, 52 τάδε νῦν ἐπιδείξω Miralles, 53 γαιονόμοις δ' Hermann.

KEYWORDS

Greek literature - Greek Drama - Aeschylus - Textual criticism

Due note alle Supplici

Paolo Tavonatti, Università di Trento

RESUM

Aquest article discuteix dos passatges de les *Suplicants* d'Èsquil, v. 536 i v. 1002. Tots dos han estat objecte de diverses intervencions per part de comentadors i filòlegs. L'examen de la tradició, des del segle XVI fins a l'actualitat, indica quines són les millors solucions, que eliminen les dificultats sense canviar massa la *paradosis*. Sobre el v. 536, la *correptio* de Porson δι' ἄς en comptes del transmès διάς dona un sentit apropiat i és paleogràficament proper a la lectura del manuscrit. Per al v. 1002, cal conservar la *paradosis*, només amb la introducció de la petita correcció κᾶλωρα d'Abresch.

PARAULES CLAU

Eschilo - *Supplici* - critica testuale - storia della tradizione - congetture.

Two notes to the Supplices

ABSTRACT

The article discusses two passages of Aeschylus' *Supplices*, v. 536 and v. 1002. They both have suffered several interventions by commentators and philologists.

The examination of the tradition, from XVI century until nowadays, points out the best solutions which eliminate difficulties without changing deeply the *paradosis*. Concerning v. 536, Porson's correption δι' ἄς for handed down δίας gives an appropriate sense and is paleographically close to manuscript reading. For v. 1002, the *paradosis* is to be kept, only with the introduction of Abresch's slight correction κἄλωρα.

KEYWORDS

Aeschylus - *Supplices* - textual criticism - history of the tradition - conjectures.